

УДК 81'44 (811.161.2 + 811.111): 81'373

DOI: 10.36550/2522-4077-2021-1-193-218-224

НОМІНАТИВНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ *MARRIAGE* ТА АНАЛІЗ СИНОНІМІЧНОГО РЯДУ ЙОГО КЛЮЧОВОЇ ОДИНИЦІ

Надія ІВАНЕНКО (Кропивницький, Україна)

ORCID: 0000-0001-9570-3320

e-mail: naviva2000@yahoo.com

ІВАНЕНКО Надія. НОМІНАТИВНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ *MARRIAGE* ТА АНАЛІЗ СИНОНІМІЧНОГО РЯДУ ЙОГО КЛЮЧОВОЇ ОДИНИЦІ. У статті аналізуються засоби моделювання концепту *MARRIAGE* у британській картині світу, його зміст і структура та когнітивна інтерпретація. Розглядається концепт-когнітив *MARRIAGE* з урахуванням сучасних досягнень когнітивної лінгвістики у руслі антропоцентризму, а також визначається місце цього концепту у побудові британської національної мовної картини світу.

Ключові слова: концепт *MARRIAGE*, номінативне поле, семантичні особливості, аналіз словникових дефініцій, компонентний аналіз, синонімічний ряд, ключова одиниця.

IVANENKO Nadiya. NOMINATIVE FIELD OF THE CONCEPT *MARRIAGE* AND ANALYSIS OF THE SYNONYMOUS RANGE OF ITS KEY UNIT. The research focuses on the study of the actualization of the concept *MARRIAGE* in the context of the linguocognitive and linguocultural paradigm. The article analyzes the means of modeling the concept *MARRIAGE* in the British language picture of the world, its content, structure and cognitive interpretation. The concept-cognitive *MARRIAGE* is considered in the direction of anthropocentrism with consideration of modern achievements of cognitive linguistics, and also the place of this concept in construction of the British national picture of the world is defined. In the English language tradition, this social phenomenon is expressed through the lexical-semantic field of the concept *MARRIAGE*. The composition of other basic concepts of linguistic consciousness largely depends on the concept *MARRIAGE*. The article presents the results of etymological analysis. It plays a big role in determining the typology of culture and the need for this analysis helps to establish the source of origin of the conceptualizer. The analysis of dictionary definitions made it possible to investigate all the meanings of lexical units of the outlined nominative field. This allowed us to understand the nature and types of semantic structure of words that belong to different semantic groups and semasiological subclasses, as well as to look at the epidemiological relations of the key. In order to describe the complex structure of the organization of a multi-valued keyword, the notion of lexical-semantic variant is used. Basic characteristics of the concept *MARRIAGE* are possible to be found in the dictionary definitions and the complex structure of the concept is defined as a field structure, that is: denotative central content with semantic nucleus, peripherality and connotative surrounding.

Keywords: concept *MARRIAGE*, nominative field, semantic features, analysis of dictionary definitions, component analysis, synonymous range, key unit.

Постановка проблеми. Для сучасного мовознавства актуальним є аналіз мови в аспекті її взаємозв'язків із ментальністю й культурою народу, у площині особистого сприйняття та формування індивідуальної картини світу. За положеннями когнітивної лінгвістики мова належить особі, яка осмислює себе, своє місце у навколишньому світі й функцію у щоденній діяльності та комунікації. На сьогоднішній день лінгвістична наука характеризується комплексним підходом до аналізу об'єктів дійсності. Це зумовлено інтенсифікацією інтеграції різноманітних областей знань – від семантики до лінгвокультурології як прагматичної дисципліни.

Одним з напрямків когнітивної лінгвістики є когнітивна семантика. Вона зосереджує свою увагу на тому, як саме організуються знання та уявлення про світ у свідомості людини. Вона дотримується чотирьох основних постулатів (Аскольдов, 1997: 90):

1) від тілесного досвіду залежить концептуальна структура, а нейро-анатомічна будова організму людини загалом визначає концептуалізацію дійсності;

2) концептуальною структурою є семантична структура, яка поєднує слова із ментальною світобудовою у людини;

3) лексичні концепти безпосередньо є точками доступу до широкої системи уявлень та знань;

4) значення постає як процес та моделюється на концептуальному рівні, мова не закодовує його, а мовні засоби застосовуються задля повідомлення концепту (Лихачев, 1993: 9-14).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Лінгвокультурологічні дослідження та проблеми співвідношення мовної та етнокультурної свідомості висвітлено у працях вітчизняних та закордонних учених (Арутюнова, 1999; Вайсберг, 2004; Вежбицька, 1996; Карасик, 2009; Кубрякова, 1996; Селіванова, 2011; Стернін, 2001; Glock, 2010; Lakoff, 2003.)

Культура – суттєва ознака людини та суспільства, вона проявляється по-різному в різних сферах життя народу (матеріальній, економічній, духовній, політичній тощо). В той же час важливе місце в житті людини і суспільства займає мова, яка є і однією з форм існування культури, і культурною пам'яттю народу. В цьому плані абсолютно закономірними здаються виникнення і досить швидкий розвиток наукових дисциплін, які вивчають взаємозв'язок мови і культури: етнолінгвістика, лінгвокультурологія, лінгвофольклористика, етнодіалектологія тощо. В руслі цих нових лінгвістичних напрямків проводяться різноманітні дослідження культурно-етнічних компонентів мови, мовної особистості, мовних стереотипів, ведуться дискусії щодо розмежування мовної та концептуальної картин світу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В англomовній традиції цей соціальний феномен виражається через лексико-семантичне поле концепту MARRIAGE. Від концепту MARRIAGE значною мірою залежить склад інших базових концептів мовної свідомості. Водночас універсальний та національно-культурно-специфічний, багатокомпонентний концепт-когнітив MARRIAGE, попри всю вагомість, досі не був досліджений комплексно.

Наше дослідження зосереджене на вивченні актуалізації концепту MARRIAGE у руслі лінгвокогнітивної та лінгвокультурологічної парадигми. У центрі уваги трактування шлюбу у британському суспільстві, а саме: засоби моделювання концепту у британській картині світу, його структура та когнітивна інтерпретація.

Формулювання цілей статті. Актуальність даного дослідження зумовлена тенденцією сучасного мовознавства до вивчення мовних явищ у контексті ментально-структурної моделі суспільства, а саме екстралінгвальних чинників, що зумовлюють розвиток словникового складу мови. У статті аналізується концепт-когнітив MARRIAGE з урахуванням сучасних досягнень когнітивної лінгвістики у руслі антропоцентризму, а також визначається місце цього концепту у побудові британського національного образу.

Мета пропонованої розвідки полягає у спробі відстежити розвиток мовної картини світу британців опираючись на структурно-семантичні зміни ключової лексеми, виокремлення змісту та структури концепту MARRIAGE його. Досягнення поставленої мети передбачає виконання у статті таких завдань: 1) виокремити семантичні особливості концепту; 2) визначити образну та ціннісну складові концепту MARRIAGE; 3) виявити типові риси концепту; 4) визначити його зміст та структуру.

Матеріалом дослідження слугували дані із 6 лексикографічних джерел: Cambridge International Dictionary, Collins English Dictionary, Merriam-Webster Dictionary, Etymology Dictionary, Oxford Dictionary, The Concise Oxford Dictionary of Proverbs.

Виклад основного матеріалу дослідження. Саме етимологічний аналіз відіграє велику роль у визначенні типології культури та необхідність цього аналізу допомагає при встановленні джерела походження вербалізатора (Бабенко, 2008: 10). Етимон дає означення слова в період його виникнення, спонукає його до етимолого-семантичного поля. Тож, провівши етимологічний аналіз лексеми *marriage*, можемо зробити висновок, що вона походить від латинського слова *marītāge*, що в перекладі означає *одружувати, видавати заміж*. Це слово прийшло у середньоанглійську мову завдяки давньофранцузькому слову *se marier*, з графічним обрамленням *mariage*, і вперше було зафіксовано в 1300 році Oxford Dictionaries Online

Аналіз словникових дефініцій – це необхідна основа для досліджень традиційної семантики, а також є вагомим компонентом та відправною точкою для дослідження когнітивної лінгвістики. Дефініційний аналіз, який є основним методом семантичних

досліджень, дає змогу досліджувати всі значення лексичних одиниць. Це дозволяє зрозуміти характер і типи значеннєвої структури слів, які належать до різних семантичних розрядів та семасіологічних підкласів, також розглянути епідигматичні відношення багатозначного слова (Merriam-Webster Online Dictionary: 75). Лексикографічні дефініції можемо згрупувати у такі типи: а) синонімічний; б) описовий; в) відправний.

Для того щоб описати всю структуру організації багатозначного слова у дискретних моделях широко застосовується поняття лексико-семантичного варіанту (ЛСВ), який ввів А.І.Смирницький. ЛСВ – це двобічна одиниця, єдність матеріального знаку (графічної та звукової оболонки) та елементарного значення єдність змісту та форми, а саме реалізацією семантичного потенціалу слова є його семантична парадигма.

Можна вважати, що базові характеристики концепту MARRIAGE, які знайшли своє відображення у дефініціях тлумачних словників, а також лексичному значенню у загальній структурі концепту притаманна польова структура, тобто: денотативний центральний зміст із семантичним ядром, периферією та конотативним оточенням. На початку XIV століття слово *marriage* мало таке лексичне значення: «a union of a man and woman for life by marriage, a particular matrimonial union». Розширення цього значення відбулося наприкінці XIV століття: додалися ЛСВ «*the marriage vow, formal declaration or contract by which two join in wedlock*» та «*a wedding, celebration of a marriage, the marriage ceremony*». А вже на початку XV століття окрім «*action of marrying, entry into wedlock*», «*state or condition of being husband and wife, matrimony, wedlock*», зафіксовано метафоричне значення «*intimate union, a joining as if by marriage*» (Online Etymology Dictionary).

Система лексичної організації, будучи живим організмом, зазнає постійної модифікації, реагуючи на людські потреби. І лексема *marriage* не стала винятком. За дослідженнями британського історика К.Гілла, так звані «*middling sort*» в XVI – XVII столітті у британській общині стали середнім класом, і вони наблизили поняття шлюбу до сучасного розуміння; тобто нуклеарна сім'я відділилася від рідні й стала *companionate marriage* (партнерським шлюбом), де змогли проголосити рівність чоловіка та дружини. У Великобританії у 2004 році прийняли закон про цивільне партнерство (The Civil Partnership Act), що надав йому такі ж самі права, як і шлюбу.

Перший онлайн словник Великобританії, що зафіксував розширення лексичного значення *marriage*, подає нам це визначення як стосунки між чоловіком та дружиною, і як схожих стосунків між особами однієї статі: 1) *the relationship between two people who are husband and wife, or a similar relationship between people of the same sex*; 2) *a wedding*; 3) *a close union between two things*. Oxford English Dictionary у 2014 році актуалізував визначення *marriage*: у попередній версії ЛСВ «*formal union of a man and a woman, typically as recognized by law, by which they become husband and wife*», а тепер має більш розширене значення «*two people of the same sex*». Отже, сучасне визначення лексичної одиниці *marriage* таке: 1) *The legally or formally recognized union of a man and a woman as partners in a relationship*; 2) *The state of being married*; 3) *A combination or mixture of elements* (Oxford Dictionaries Online).

Словник Oxford Advanced Learner's Dictionary дає такі дефініції слова *marriage*: 1) *the legal relationship between a husband and a wife*; 2) *a similar relationship between partners of the same sex*; 3) *the state of being married*; 4) *the ceremony in which two people become husband and wife*.

Словник Cambridge International Dictionary of English фіксує дефініції: 1) *a legally accepted relationship between two people in which they live together, or the official ceremony that results in this*; 2) *a combination of two or more things* (Oxford Dictionaries Online).

П'ять визначень лексеми *marriage* дає Collins English Dictionary: 1) *the state or relationship of being husband and wife*; 2) *the legal union or contract made by a man and woman to live as husband and wife*; 3) *the religious or legal ceremony formalizing this union; wedding*; 4) *a close or intimate union, relationship, etc.: a marriage of ideas*; 5) *(in certain card games, such as bezique, pinochle) the king and queen of the same suit* (Collins English Dictionary). Зроблений нами аналіз дефініцій лексеми *marriage* саме за частотою їх використання у словниках встановив їх семантичну структуру, оскільки виявлено компоненти – дефініційні репрезентанти самого імені концепту MARRIAGE: «legal relationship between two people», «wedding», «relationship between two people who are married», «relationship between two people who are husband and wife», «state of being married», «legally accepted relationship between people

of the same sex», «close union between two things», «legally or formally recognized union of two people of the same sex as partners in a relationship», «legally or formally recognized union of a man and a woman as partners in a relationship».

Можна помітити, що словники, які представляють лише семантичну структуру слова «*marriage*», демонструють нам різні ЛСВ, що можуть містити в собі різнотипні та однотипні дефініції. Ядерним компонентом семантики ключової лексики можна вважати такі найбільш вживані ЛСВ: «legally accepted relationship between two people»; «state of being married»; та «wedding». А значення дефініції лексики *marriage* можемо виділити такі: 1) *a legally recognized relationship between two people*; 2) *a legally recognized relationship between husband and wife*; 3) *the state of being married*; 4) *a wedding*; 5) *a close union between two things*; 6) *(card games) the king and queen of the same suit*.

Метод компонентного аналізу допомагає виокремити диференціальні та інтегральні ознаки, периферійні та ядерні елементи, на основі чого можемо укласти семантичне поле парадигматично пов'язаних слів або їх значень, які мають загальну семантичну ознаку і різняться за однією диференційною ознакою (Савенкова, 2003).

Компонентний аналіз *marriage* як імені та номінативного вербалізатора концепту MARRIAGE, визначає компоненти лексичного значення, тобто семми – семну структуру ЛСВ. Обов'язковим є також дослідження тлумачних словникових значень, для виокремлення компонентів його лексичного значення. Услід за В.Г.Гаком ми визначаємо у значенні слова присутність трьох типів сем або ж семантичних ознак: диференційної, ядерної, потенційної. Центром в структурі ЛСВ є ядерна сема, вона відображає ознаки, які є характерними цілим класам позамовних об'єктів, а диференціальні семми характеризують її. У лексемі *marriage* підґрунтям є ядерна сема і для метафоричного перенесення: значення первинне *state or condition of being husband and wife* доповнено компонентом *relationship* та *union*, а вже на основі компонентів *relationship*, *union*, *two people* відбулося метафоричне перенесення на позначення контакту між обома об'єктами (короля і дами однієї масті). Ядерна сема початкового значення в образному ЛСВ змінює статус слова з ядерної на диференційну, і обумовлена на тісний контакт, або ж на близькі стосунки між двома об'єктами.

Отже, на основі сем укладаємо фрейм, де *marriage* – це [relationship/ union/ state/ ceremony/ card game situation], між скількома? [two], ким? [man/ husband/ partner/ king/ thing] і [woman/ wife partner/ queen/ thing], додатковими є слоти якими? [same], якого статусу? [legal/ formal].

Згідно з думкою З.Д.Попової та Й.А.Стерніна, щодо зіставлення лексем, які належать до певного синонімічного ряду, можемо виділити додаткові ознаки досліджуваного нами концепту за допомогою аналізу синонімічного ряду його імені. Лексикографічну репрезентацію концепту MARRIAGE доповнюють словники синонімів. Диференційні атрибути концепту дають змогу виділити аналіз синонімів ключового слова *marriage*. Вони можуть бути виявлені при зіставленні лексем, які належать лиш до одного синонімічного ряду (Margolis, 2012: 53-54).

В англійській мові основними способами номінації концепту MARRIAGE є такі іменники: *wedlock, matrimony, marriage, wedding, espousals, nuptials*, також лексеми: *married, martial, marrying, conjugal, marry, bridal, remarry, wed*. Прийнято вважати, що синоніми можуть групуватися в синонімічний ряд навколо одного стрижневого слова або ж доміанти, яка повинна бути вказана першою у словниках синонімів, а також є стилістично нейтральною та є носієм основного значення, яке є спільним для всього синонімічного ряду (Macmillan Dictionary).

Кожна сема семантики *marriage*, може проявлятися в синонімічному ряді. Ми виділили синонімічні лексеми за допомогою шести англійських словників – тезаурусів: *Roget's II The New Thesaurus, Collins English Dictionary, Merriam-Webster Online Dictionary and Thesaurus, Oxford Dictionaries Online, Wordsmyth Dictionary та The Synonym Finder*, також виділили синонімічні лексеми, які входять до його номінативного поля та вербалізують концепт MARRIAGE.

У тезаурусі Роже (*Roget's II The New Thesaurus*) лексико-тематична група *marriage* представлена саме такими одиницями: ядро – *merger, wedding*; ближня периферія – *alliance, amalgamation, association, confederation, consortium, coupling, espousal, link, match, mating, matrimony, monogamy, nuptials, Sacrament, tie, wedlock*; дальня периферія – *conjugal*,

connubiality, holy matrimony, pledging, spousal, tie that bind, wedded bliss, wedded state, wedding bells та wedding ceremony. На першому місці за релевантністю серед двох синонімів є джерело, яке подає лексему *merger*, як іменник, що має такі спільні семи із *marriage* як *combination, union*, які базовані на метафоризації первинного ЛСВ лексеми, якщо ми хочемо позначити тісний контакт між абстрактними поняттями та предметами неживого світу.

Наступний словник *The Synonym Finder* виділяє три ключові ЛСВ лексеми *marriage* 1) стан: *matrimony, holy matrimony, wedlock, holy wedlock; bond of matrimony, conjugal bond or tie or knot, wedding knot; match.* 2) церемонія: *wedding, nuptials, espousals, spousals, espousement, bridal, hymeneal rites.* 3) поєднання речей: *alliance, union, affiliation, association, merger, liaison, hook-up (informal), tie-up (slang), unification, incorporation, amalgamation, consolidation, integration.*

Collins English Thesaurus містить два основні ЛСВ лексеми *marriage* та подає такі групи синонімів: 1) церемонія та стан: *wedding, match, nuptials, wedlock, wedding ceremony, matrimony, espousal, nuptial rites.* 2) поєднання речей: *union, coupling, link, association, alliance, merger, confederation, amalgamation* (*Collins English Thesaurus*).

Merriam-Webster Online Dictionary and Thesaurus виділяє два ЛСВ лексеми *marriage*: 1) стан: *conjugal, connubial, match, matrimony, wedlock.* 2) церемонія: *bridal, espousal, marriage, nuptial(s)* (*Merriam-Webster Online Dictionary*).

Словник *Oxford English Dictionaries* надає нам три групи синонімів: 1) A combination or mixture of elements (момент поєднання елементів): *alliance, fusion, union, merger, amalgamation, unification, coupling, connection, combination, affiliation, hook-up.* 2) The state of being married (стан перебування у шлюбі): *wedlock, holy matrimony, married state, civil partnership.* 3) The legally or formally recognized union of a man and a woman (шлюбний союз між чоловіком та жінкою): *wedding ceremony, wedding, nuptials, union* (*Oxford English Dictionaries*).

Wordsmyth Dictionary ділить лексику на синоніми в синонімічних рядах та на схожі слова. Це джерело зводить синоніми даного ряду до трьох груп: 1) The state of being joined in wedlock (стан перебування у шлюбі), *synonyms: matrimony, wedlock; similar words: match, union.* 2) The ceremony in which two people are legally joined as husband and wife (шлюбна церемонія), *synonyms: matrimony, nuptials, union, wedding; similar words: espousal.* Для третьої групи спільним компонентом є сема *union*, вона відображає стосунки між людьми та неживими істотами: *any close union of two people, objects, or ideas, synonyms: liaison, match, union, wedding; similar words: alliance, association, conjunction, synthesis.*

Завдяки аналізу дефініцій англійських тлумачних лексикографічних джерел можна об'єднати синоніми імені концепту MARRIAGE на три групи: 1) The state of being married, до якої входять лексеми *conjugal, connubial, match, matrimony, wedlock, holy matrimony, married state, conjugal bond, civil partnership.* 2) The ceremony of legalizing a relationship, що вербалізована лексемами *matrimony, nuptials, union, wedding, espousal(s), spousals, espousement, bridal, hymeneal rites.* 3) A close union between things, що представлена лексемами *union, alliance, fusion, amalgamation, combination, affiliation, association, connection, coupling, merger, liaison, unification, incorporation, consolidation, integration, hook-up, tie-up.*

Висновки з даного дослідження і перспективи подальшого розвитку в цьому напрямку. Лінгвістична наука сьогодення характеризується комплексним підходом до аналізу того чи іншого об'єкту дійсності, що зумовлено інтенсифікацією інтеграції різноманітних областей знань – від семантики до лінгвокультурології як прагматичної дисципліни. У рамках сучасної лінгвістики концепт є серед найбільш досліджуваних об'єктів.

За смисловим обсягом концепт MARRIAGE належить до макрорівня і є багатокомпонентним, комплексним ритуальним концептом-когнітивом культурноспецифічного порядку. У плані актуалізації концепт проаналізовано згідно теорії Ю. С. Степанова з погляду етимології (внутрішня форма), історичного шару (поетапне розгортання у діахронному аспекті вже з XVII століття до нашого часу) та актуального шару, тобто найновішого шару концепту, який є основною актуальною ознакою, що відома кожному носію культури. Номінативне поле концепту є неоднорідним. Воно складається з ядра (прямі номінації концепту), ближньої та дальньої периферії (номінації окремих когнітивних ознак концепту, що розкривають його зміст), має комплексний характер і включає лексико-фразеологічне поле, лексикосемантичне поле, синонімічний ряд тощо.

Компонентний аналіз та словникові дефініції допомогли укласти безперервну модель. Ми змогли виділити лексему *marriage* як ім'я концепту, його головний вербалізатор та основний спосіб номінації. Інші номінативи (наприклад, *matrimony* та *wedlock*, які є ідеографічними (значенневими) синонімами) є віддаленими від ядра лексико-семантичного поля вербалізатора досліджуваного концепту. Вони перебувають на межі його центру та периферії. Аналіз дефініцій англійських тлумачних лексикографічних джерел дозволив об'єднати синоніми імені концепту MARRIAGE у три групи і показав, що найчастіше синоніми вербалізують певні когнітивні компоненти досліджуваного концепту.

Результати аналізу концепту MARRIAGE із застосуванням комплексного підходу, відкривають перспективи подальших досліджень концептуалізації і категоризації концептів, а також способів концептуалізації світу на матеріалі різних мов.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Антология концептов. (2005). В.И. Карасик, И.А. Стернин (ред.) Волгоград: Парадигма.
2. Арутюнова, Н.Д. (1999). Язык и мир человека. М.: Языки русской культуры.
3. Аскольдов, С. А. (1997). Концепт и слово. М.: Academia.
4. Вайсберг, Й. Л. (2004). Родной язык и формирование Духа. М.: МГУ.
5. Бабенко, Л. Г. (2008). Учебно-методический комплекс дисциплины "Лексикология русского языка". Вилучено із: <http://elar.urfu.ru/handle/10995/1689>
6. Вежбицкая, А. (1996). Язык. Культура. Познание. М.: Русские словари.
7. Карасик, В. И. (2009). Лингвокультурная концептология. Волгоград: Парадигма.
8. Краткий словарь когнитивных терминов. (1996). В. Демьянков, С. Кубрякова (ред). – М.: Московский гос. ун-т.
9. Лихачев, Д. С. (1993). Концептосфера русского языка. *Известия РАН*, (1 (52)), 3-9.
10. Савенкова, Л. Б. (2003). Языковое воплощение концепта. *Проблемы вербализации концептов в семантике текста*, (1), 258-264.
11. Селіванова, О. О. (2011). Основи теорії мовної комунікації. Черкаси: Ю. Чабаненко.
12. Стернин, И. А. (2001). Методика исследования структуры концепта. И. А. Стернин. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики*, (1), 58-65.
13. Cambridge International Dictionary of English [Electronic resource]. – Mode of access: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british>
14. Collins English Dictionary [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>
15. Glock, H. J. (2010). Concepts, Abilities and Propositions. *Grazer Philosophische Studien*, (81), 115-134.
16. Lakoff, G. (2003). *Metaphors we live by*. Chicago; London: The University of Chicago Press.
17. Merriam-Webster Online Dictionary and Thesaurus [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.merriam-webster.com/thesaurus/marriage>
18. Macmillan Dictionary [Electronic resource]. Macmillan Publishers Limited, 2010. Mode of access : <http://www.macmillandictionary.com/>
19. Margolis, E. (2012). Concepts [Electronic resource]. Eric Margolis, Stephen Lawrence. Stanford Encyclopedia of Philosophy. Metaphysics Research Lab at Stanford University. Mode of access: <http://plato.stanford.edu/entries/concepts/>
20. Online Etymology Dictionary [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.etymonline.com>
21. Oxford Dictionaries Online. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://oxforddictionaries.com>

REFERENCES

1. Antologija kontseptov. (2005). V.I. Karasik, I.A. Sternin, (ed.) Volgograd: Paradigma.
2. Arutjunova, N.D. (1999). Yazyk i mir cheloveka. M.: Yazyli russkoi kultury.
3. Askoldov, S. A. (1997). Kontsept i slovo. M.: Academia.
4. Vaisberg, Y. L. (2004). Rodnoi yazyk i formirovaniie duha. M.: MGU.
5. Babenko, L. G. (2008). Uchebno-metodicheskiy kompleks distsipliny "Leksikologija russkogo yazyka". Mode of access: <http://elar.urfu.ru/handle/10995/1689>
6. Vezhbyskaiia, A. (1996). Yazyk. Kultura. Poznaniie. M.: Russkii slovari.
7. Karasik, V. I. (2009). Lingvokulturnaiia kontseptologija. Volgograd: Paradigma.
8. Kratkii slovar kognitivnyh terminov. (1996). V. Demiankov, S. Kubriakova (ed). – М.: MGU.
9. Lihachev, D. S. (1993). Kontseptosfera russkogo yazyka. *Izvestia RAN*, (1 (52)), 3-9.
10. Savenkova, L. B. (2003). Yazykovoie voploscheniie kontseptta. *Problemy verbalizatsii kontseptov v semantike teksta*, (1), 258-264.
11. Selivanova, O. O. (2011). Osnovy teorii movnoi komunikatsii. Cherkasy: Yu. Chabanenko.
12. Sternin, I. A. (2001). Metodika issledovaniia struktury kontseptta. I. A. Sternin (ed.). *Metodologicheskie problemy kognitivnoi lingvistiki*, (1), 58-65.
13. Cambridge International Dictionary of English [Electronic resource]. – Mode of access: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british>
14. Collins English Dictionary [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>
15. Glock, H. J. (2010). Concepts, Abilities and Propositions. *Grazer Philosophische Studien*, (81), 115-134.

16. Lakoff, G. (2003). *Metaphors we live by*. Chicago; London: The University of Chicago Press.
17. Merriam-Webster Online Dictionary and Thesaurus [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.merriam-webster.com/thesaurus/marriage>
18. Macmillan Dictionary [Electronic resource]. Macmillan Publishers Limited, 2010. Mode of access : <http://www.macmillandictionary.com/>
19. Margolis, E. (2012). Concepts [Electronic resource]. Eric Margolis, Stephen Lawrence. Stanford Encyclopedia of Philosophy. Metaphysics Research Lab at Stanford University. Mode of access: <http://plato.stanford.edu/entries/concepts/>
20. Online Etymology Dictionary [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.etymonline.com>
21. Oxford Dictionaries Online. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://oxforddictionaries.com>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Надія Іваненко – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її викладання, заступник декана факультету іноземних мов Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: мовні картини світу, викладання англійської мови як іноземної.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Nadiya Ivanenko – PhD, Associate Professor of the English Language and Methods of its Teaching Chair, Vice Dean of the Faculty of Foreign Languages, Central Ukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Scientific interests: language pictures of the world, teaching English as a foreign language.

УДК: 371.134-056.264-053.5

DOI: 10.36550/2522-4077-2021-1-193-224-230

ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ

Людмила КАШУБА (Кропивницький, Україна)

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-4569-3205>

e-mail: kashubamila@gmail.com

Олександр ЛАБЕНКО (Кропивницький, Україна)

ORCID:[https://orcid.org / 0000-0003-1161-1010](https://orcid.org/0000-0003-1161-1010)

e-mail: labenkoalex@gmail.com

КАШУБА Людмила, ЛАБЕНКО Олександр. ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ. У статті розглядаються проблема професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів в умовах євроінтеграції; оновлення змісту навчальних предметів, методик і технологій підготовки студентів до професійної діяльності, розробка і впровадження більш надійної системи оцінки готовності молодого вчителя до педагогічної діяльності. Успішність досягнення необхідного рівня компетентності випускника при цьому залежить не тільки від того, які предметні знання засвоєні ним під час навчання у ВНЗ, але і від того, як ці знання засвоювалися: з опорою на увагу, запам'ятовування або на розвиток мислення студентів, за допомогою репродуктивних або активних методів і форм навчання. Звертається увага на організацію самостійної роботи студентів, яка є однією з найважливіших складових навчального процесу і умовою розвитку педагогічної компетентності студентів, особливо в умовах дистанційного навчання. Працюючи самостійно, студенти розвивають навички дослідницької та професійної діяльності, вміння працювати з навчальною та науковою літературою, здатність приймати відповідальні і конструктивні рішення в різних кризових ситуаціях.

Ключові слова: професійна підготовка вчителя-логопеда, професіограма, структурні компоненти професійної діяльності, конкурентоспроможність дефектолога.

KASHUBA Lyudmila, LABENKO Olexandr. ABOUT THE PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHER SPEECH THERAPIST. The contemporaneity needs of deep and comprehensive of modernization in the